

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

26 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

Președinte

Judecători

Gordilă Nicolae

Chișca-Doneva Tamara

Clevadî Valentina

Moldovan Sveatoslav

Mardari Dumitru

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, în cauza penală privind-o pe

Potorac Lidia Andrei, născută la 04 martie 1983, originară din s. Țîpordei r-nul Camenca, domiciliată s. Țîpordei r-nul Florești

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 11.06.2012 - 26.12.2012

2. instanța de apel: 26.01.2013 - 30.05.2013

08.04.2014-17.09.2014

02.03.2015-03.12.2015

3. instanța de recurs: 13.11.2013-04.03.2014

04.12.2014 - 03.02.2015

15.02.2016-26.04.2016

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 26 decembrie 2012, Potorac Lidia Andrei a fost achitată de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Potrivit sentinței menționate, de către organul de urmărire penală Potorac L. a fost pusă sub învinuire pentru faptul că, la 29 septembrie 2011, ora exactă nu a fost posibil de stabilit, în timp ce se afla pe terenul agricol din sat. Logănești, r-nul Criuleni, ce aparținea lui Varzari Gheorghe, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul că va achita ulterior suma de bani necesară, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit ilegal de la acesta 2.400 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă în sumă de 24.000 lei.

Tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 01.30, în timp ce se afla în gospodăria lui Efros Vladimir din sat. Măgdăcești, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, insuflându-i încredere prin achitarea în avans a sumei de 1.000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul

sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la acesta 1.582 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 13.158 lei.

La fel, tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 18.00, în timp ce se afla pe terenul agricol din sat. Drăslăceni, r-nul Criuleni, ce aparținea lui Efros Vasile, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, insuflându-i încredere prin achitarea sumei de 2.000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la acesta 1.024 kg de poamă la prețul de 8 lei pentru 1 kg, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 6.192 lei.

De asemenea, Potorac L. la 29 septembrie 2011, ora 03.00, în timp ce se afla pe terenul agricol din sat. Drăslăceni, r-nul Criuleni, ce aparținea lui Lupașco Fevronia, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, insuflându-i încredere prin achitarea sumei de 7.000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la aceasta 1.800 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 14.000 lei.

Tot ea, la 01 octombrie 2011, în timp ce se afla în sat. Mășcăuți, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul de a procura lăzi din lemn destinate pentru păstrarea fructelor cu achitarea lor ulterioară, prin înșelăciune, a însușit ilegal de la SRL „Trans-Palet” 2.000 de lăzi, la prețul de 7 lei pentru o ladă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 14.000 lei.

Ulterior, la 04 octombrie 2011, Potorac L., în timp ce se afla în sat. Mășcăuți, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul de a procura lăzi din lemn destinate pentru păstrarea fructelor cu achitarea lor ulterioară, prin înșelăciune, a însușit ilegal de la SRL „Trans-Palet” 2.000 de lăzi la prețul de 11,5 lei pentru o ladă, cauzându-i astfel părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 23.000 lei.

Tot ea, la 04 octombrie 2011, în timp ce se afla în sat. Mășcăuți, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul că are necesitate de surse financiare, prin înșelăciune a însușit de la Carauș Tamara suma de 1.000 dolari SUA, echivalentul a 11,8698 lei pentru 1 dolar SUA, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 11.869,8 lei.

Prin urmare, în perioada lunilor septembrie-octombrie 2011, Potorac L. prin acțiunile sale infracționale, a cauzat părților vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 106.219,8 lei.

Astfel, de către organul de urmărire penală, acțiunile lui Potorac L. au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal și anume – *escrocheria, adică dobândirea*

ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, săvârșită în proporții deosebit de mari.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 12 ani închisoare cu executare în penitenciar pentru femei de tip închis.

În argumentarea apelului a invocat ilegalitatea sentinței, din motivul achitării neîntemeiate a inculpatei, deoarece atât în cadrul urmăririi penale, cât și judecării cauzei, au fost prezentate probe ce dovedesc integral vinovăția acesteia și anume prin declarațiile părților vătămate, care au comunicat că inculpata prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit bunurile lor. Instanța de judecată nu a luat în considerație intenția inculpatei și anume faptul, că ultima știind cu certitudine că nu dispune de suma de bani necesară pentru a se achita cu părțile vătămate totuși a colectat de la aceștia poamă, a procurat lăzi în datorie și a împrumutat de la Carauș T. suma de 1.000 dolari SUA, promițându-le că se va achita cu ei într-un termen de 4-5 zile, deși din start nu avea scopul de a-și îndeplini angajamentul asumat. Mai mult, părților vătămate aceasta s-a prezentat sub un alt nume - „Derevlenco Lidia”. Instanța a pus la baza sentinței doar declarațiile inculpatei, care a recunoscut că nu a transmis banii părților vătămate, motivând că aștepta să primească banii de la firma „Paler-Grup”, care nu s-a achitat cu ea, însă nu a luat în considerație că reprezentantul firmei date a negat faptul, precum că ar avea careva angajamente financiare față de Potorac L.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2013, apelul declarat a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției date instanța de apel a indicat, că prima instanță corect a achitat-o pe Potorac L. în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, iar învinuirea adusă nu și-a găsit confirmare, deoarece în acțiunile inculpatei persistau relații civile.

În opinia instanței de apel, acuzarea nu a prezentat probe, ce ar confirma cu certitudine faptul, că la momentul primirii strugurilor colectați de la părțile vătămate și primirii lăzilor, precum și banilor de la Carauș P. și Carauș T., aceasta a avut intenția de a nu-și exercita angajamentul asumat. Mai mult, s-a constatat că inculpata la momentul primirii strugurilor, le-a achitat parțial părților vătămate costul bunurilor, informându-le că nu dispune de bani pentru a achita integral valoarea bunurilor primite și că va achita restul banilor în timpul apropiat.

De asemenea, instanța a menționat că acuzarea nu a verificat versiunea inculpatei privind transmiterea mărfii colectate „Paler-Grup” SRL, care la rândul ei a transportat-o în Federația Rusă și că Potorac L. nu a primit banii pentru ea, din care motiv nu a avut posibilitatea să-și onoreze obligațiile față de părțile vătămate, iar în ședința de judecată s-a constatat, că la 14.05.2012 a fost pornită urmărirea penală conform semnelor componente de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal în baza plângerii lui Potorac L., pe faptul că factorii de decizie ai „Paler-Grup” SRL refuză să-i transmită banii pentru merele transportate în Federația Rusă.

Prin urmare, instanța de apel a considerat, că prima instanță just a concluzionat despre lipsa laturii subiective, intenția în acțiunile lui L. Potorac în comiterea

infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, constatând că între părțile vătămate și Potorac L. a apărut un litigiu de drept civil, ce necesită examinarea în ordinea procedurii civile.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, care invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de aceeași instanță, deoarece hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, din următoarele motive:

- instanța nu a judecat cauza în raport cu jurisprudența națională, potrivit căreia, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament este calificată ca escrocherie în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat, ce este demonstrată prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care și-a asumat angajamentul la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului;

- instanța de apel nu a analizat și apreciat obiectiv declarațiile părților vătămate Efros V., Efros Vl., Varzari G., Lupașco F., Carauș P., Carauș T., cu privire la faptul că inculpata prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit bunurile lor, promițându-le că va achita banii pentru poamă și lăzi în termen de 4-5 zile, însă după expirarea termenului dat, aceasta nu răspundea la telefon;

- instanța nu a luat în considerație intenția inculpatei și anume faptul că ultima știind cu certitudine că nu dispune de suma de bani necesară pentru a se achita cu părțile vătămate, a colectat de la aceștia poamă, a procurat lăzi în datorie și a împrumutat de la Carauș T. suma de 1.000 dolari SUA, luându-și angajamentul să se achite cu ei într-un termen de 4-5 zile, deși din start nu avea scopul de a-și îndeplini angajamentul asumat, ba mai mult, părților vătămate Carauș, aceasta s-a prezentat sub un alt nume - „Derevlenco Lidia”, fapt ce demonstrează intenția ei de a-i înșela;

- inculpata nu a putut explica unde a transmis strugurii colectați, invocând că nu s-a achitat cu părțile vătămate, deoarece a transmis marfa „Paler-Grup” SRL, versiune ce nu s-a confirmat, iar instanța nu a dat nici o apreciere informației parvenite de la firma în cauză, care a negat faptul că ar avea careva angajamente financiare față de Potorac L.;

- instanța nu a verificat probele prezentate de procuror, ce pe deplin dovedesc vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2014, a fost admis recursul declarat, casată total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs și-a motivat soluția sa prin faptul, că instanța de apel nu s-a pronunțat complet, obiectiv și sub toate aspectele asupra motivelor invocate în apel, iar hotărârea nu conține temeiurile de fapt și de drept ce au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date, instanța nu a verificat probele prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și la judecarea cauzei nu

a respectat prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2014, apelul procurorului a fost admis, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Potorac L. a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare în penitenciar pentru femei de tip închis.

Instanța de apel a argumentat soluția sa prin faptul că, prima instanță a dat o apreciere greșită probelor administrate pe dosar, a făcut concluzii eronate în latura de fapt și de drept privind învinuirea adusă lui Potorac L. în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, fapt ce a dus la achitarea neîntemeiată a ei, iar vinovăția inculpatei s-a dovedit pe deplin prin declarațiile părților vătămate și ale martorilor, cât și prin alte probe.

La fel, instanța a conchis că probele administrate în cauză, combat declarațiile inculpatei, prin care ultima susține că nu se face vinovată de comiterea infracțiunii imputate, această metodă fiind aleasă întru evitarea răspunderii penale.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de cerințele art. 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de personalitatea inculpatei, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acesteia, astfel concluzionând, că corectarea ei este posibilă în condiții izolate de societate, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare.

8. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece instanța nu a respectat cerințele art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, nu a descris fapta ca fiind constatată.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2015, a fost admis recursul declarat, casată total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a conchis, că instanța de apel nu s-a conformat prevederilor art. 414 alin. (1), (4), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și a admis o eroare de drept, prin faptul că condamnăm inculpata Potorac L. în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, nu a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, cu indicarea locului, timpului, modului săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, ce ar determina calificarea faptei săvârșite conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii imputate.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, apelul procurorului a fost admis, casată sentința integral și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Potorac L. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare cu executare în penitenciar pentru femei de tip închis.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că prima instanță incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, apreciind eronat probele prezentate și neîntemeiat a ajuns la concluzia privind achitarea inculpatei din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel analizând totalitatea de probe acumulate la cauza penală, în corespundere cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală a constatat, că la 29 septembrie 2011, Potorac L., în timp ce se afla pe terenul agricol din sat. Logănești, r-nul Criuleni, ce aparținea lui Varzari Gheorghe, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul că va achita ulterior suma de bani necesară, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit ilegal de la acesta 2.400 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă în sumă de 24.000 lei.

Tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 01.30, în timp ce se afla în gospodăria lui Efros Vladimir din sat. Măgdăcești, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, insuflându-i încredere prin achitarea în avans a sumei de 1.000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la acesta 1.582 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 13.158 lei.

La fel, tot ea, la 29 septembrie 2011, ora 18.00, în timp ce se afla pe terenul agricol din sat. Drăslăceni, r-nul Criuleni, ce aparținea lui Efros Vasile, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, insuflându-i încredere prin achitarea sumei de 2.000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la acesta 1.024 kg de poamă la prețul de 8 lei pentru 1 kg, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 6.192 lei.

De asemenea, Potorac L. la 29 septembrie 2011, ora 03.00, în timp ce se afla pe terenul agricol din sat. Drăslăceni, r-nul Criuleni, ce aparținea lui Lupașco Fevronia, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, insuflându-i încredere prin achitarea sumei de 7.000 lei, sub pretextul că va achita ulterior restul sumei de bani necesară, a însușit ilegal de la aceasta 1.800 kg de poamă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 14.000 lei.

Tot ea, la 01 octombrie 2011, în timp ce se afla în sat. Mășcăuți, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul de a procura lăzi din lemn destinate pentru păstrarea fructelor cu achitarea lor ulterioară, prin înșelăciune, a însușit ilegal de la SRL „Trans-Palet” 2.000 de lăzi, la prețul de 7 lei pentru o ladă, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 14.000 lei.

Ulterior, la 04 octombrie 2011, Potorac L., în timp ce se afla în sat. Mășcăuți, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul de a procura lăzi din lemn destinate pentru păstrarea fructelor cu achitarea lor ulterioară, prin înșelăciune, a însușit ilegal de la SRL „Trans-Palet” 2.000 de lăzi la prețul de 11,5 lei pentru o ladă, cauzându-i astfel părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 23.000 lei.

Tot ea, la 04 octombrie 2011, în timp ce se afla în sat. Mășcăuți, r-nul Criuleni, cu scopul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei

persoane, prezentându-se sub numele „Derevlenco Lidia”, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul că are necesitate de surse financiare, prin înșelăciune a însușit de la Carauș Tamara suma de 1.000 dolari SUA, echivalentul a 11,8698 lei pentru 1 dolar SUA, cauzându-i părții vătămate daună materială considerabilă, în sumă de 11.869,8 lei.

În consecință, în perioada lunilor septembrie-octombrie 2011, Potorac L. prin acțiunile sale infracționale, a cauzat părților vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 106.219,8 lei.

De către instanța de apel, acțiunile lui Potorac L., au fost calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal și anume – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.*

Instanța de apel a considerat că declarațiile inculpatei, precum că dânsa nu a comis fapte infracționale, nu corespund adevărului și sunt date cu scopul de a se eschiva de răspundere penală, fiind combătute prin declarațiile date în cadrul urmăririi penale și primei instanțe de către părțile vătămate Efros Vasile, Efros Vladimir, Varzari Gheorghe, Lupașco Fevronia, Carauș Tamara, precum și a martorilor Carauș P., Frațman M., Efros A.

De asemenea, instanța de apel a menționat, că vina inculpatei în prezenta cauză se confirmă și prin materialele cauzei cum ar fi: procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 06.02.2012 (f.d. 47 v. 1); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 05.04.2012 (f.d. 88 v. 1); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 05.04.2012 (f.d. 132 v. 1); procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 05.04.2012 (f.d. 122 v. 1); procesul-verbal de confruntare din 08.05.2012 dintre Potorac Lidia și Varzari Gheorghe (f.d. 173 v. 1); procesul-verbal de confruntare din 08.05.2012 dintre Potorac Lidia și Efros Vladimir (f.d. 174 v. 1); procesul-verbal de confruntare din 08.05.2012 dintre Potorac Lidia și Efros Vasile(f.d. 175 v. 1); procesul-verbal de confruntare din 08.05.2012 dintre Potorac Lidia și Lupașcu Fevronia (f.d. 176 v. 1); procesul-verbal de confruntare din 08.05.2012 dintre Potorac Lidia și Carauș Tamara(f.d. 177 v. 1); procesul-verbal de confruntare din 08.05.2012 dintre Potorac Lidia și Carauș Pantelemon (f.d. 178 v. 1); recipisa din 04.10.2011 eliberată de Derevlenco Lidia (f.d. 27 v. 1); răspunsul Procuraturii mun. Chișinău din 22.03.2013 prin care se combate versiunea inculpatei precum că poama a fost transmisă spre realizare unui alt agent economic, iar acesta nu i-a restituit banii.

Totodată, instanța de apel a notat că vina inculpatei este dovedită pe deplin prin declarațiile părților vătămate și a martorilor audiați în cadrul urmăririi penale, în instanța de fond, precum și în instanța de apel. Contrar concluziei primei instanțe, instanța de apel a constatat și faptul că în prezenta speță se regăsește latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie, manifestată prin intenția directă a inculpatei de a însuși ilicit bunurile părților vătămate, contra promisiunii de a le achita contravaloarea și de a restitui împrumutul, fără a dispune de fapt de această intenție, deoarece la momentul dobândirii bunurilor de către inculpată, starea materială a acesteia era una extrem de neprielnică, fiind confirmat chiar de ea, că în acea perioadă, nu dispunea de surse financiare pentru procurarea bunurilor de la părțile

vătămate. Respectiv, angajamentele de plată a contravalorii bunurilor primite în termen de câteva zile asumate în condițiile lipsei unei fundamentări economice a dobândirii acestora în termenul promis erau de fapt reale, însă inculpata nu dispunea de o activitate aducătoare de venituri la data dobândirii ilicite a bunurilor.

De asemenea, instanța de apel a reținut și faptul, că în relațiile cu Cărăuș Patelimon și Cărăuș Tamara, inculpata Potorac L., s-a prezentat cu un alt nume „Derevlenco Lidia”, fapt ce dovedește indubitabil intenția acesteia de a înșela aceste părți vătămate, recipisa fiind scrisă de inculpată anume cu indicarea numelui dat. Relevant fiind considerat și faptul, că inculpata nu a eliberat nici unei părți vătămate vreo recipisă valabilă sau vreun alt angajament scris, iar lui Cărăuș Tamara i-a eliberat o recipisă scrisă din numele ce nu-i aparține, prin care să-și fi asumat obligațiile de plată a valorii bunurilor primite, termenii de plată a acestora, contrar prevederilor art. 210 alin. (1) Cod civil „obligația părților de a încheia în scris tranzacțiile ale căror valoare depășește 1.000 lei”.

A fost remarcat de către instanța de apel, că versiunea inculpatei ce ține de transmiterea de către ea a strugurilor colectați de la părțile vătămate în beneficiul SRL „Paler-Grup” și neachitarea sumelor datorate acestora din cauza că această întreprindere nu i-a achitat contravaloarea strugurilor nu s-a confirmat, deoarece reprezentantul SRL „Paler-Grup” a negat existența unor creanțe față de Potorac L., motiv pentru ce argumentele inculpatei referitoare la faptul, că aceasta a avut intenția de a restitui sumele datorate, nu și-a găsit confirmarea.

La aprecierea categoriei și termenului pedepsei, învederând prevederile art. 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, precum și personalitatea inculpatei, care anterior nu a fost condamnată, caracteristica pozitivă la locul de trai, faptul că la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, respectiv circumstanțe atenuante și agravante nu au fost reținute la caz, iar infracțiunea comisă calificându-se ca una deosebit de gravă, instanța de apel a considerat rezonabil de a-i stabili lui Potorac L. pedeapsă cu închisoare, pe un termen de 8 ani, cu executare în penitenciar pentru femei de tip închis.

11. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Druță B., în numele inculpatei, prin care solicită casarea acesteia și menținerea sentinței prin care Potorac L. a fost achitată.

În susținerea poziției sale, recurentul invocă:

- acțiunile inculpatei în raport cu Efros V., Lupașcu F., Carauș T. se întrevăd ca o tranzacție de colaborare civilă, fapt despre care just a conchis prima instanță;
- prima instanță a apreciat just circumstanțele cauzei întemeindu-și clar și motivat hotărârea sa, ținând cont de prevederile art. 6.1 al CEDO;
- instanța de apel n-a luat în calcul, că în raport cu părțile vătămate, inculpata a restituit o parte din banii luați de la acestea pentru comercializarea strugurilor și nu s-a călăuzit de faptul că în timpul comercializării strugurilor au survenit unele consecințe subiective, ce nu au depins de intențiile și voința lui Potorac L.;

- instanța de apel a ignorat față de Potorac L. drepturile prevăzute de art. 6.1 al Convenției Europene – un proces echitabil în fața unei instanțe judecătorești, admisibilitatea probelor;

- n-au fost respectate cerințele prevăzute de art. 51-53, 100-101 Cod de procedură penală, art. 5,13 CEDO, pentru a stabili adevărul și ocrotirea lui Potorac L., nu s-a contribuit la selectarea probelor solicitate de părți pentru a desfășura o examinare legală și întemeiată.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

12. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, considerând că acesta urmează a fi respins, deoarece analiza probelor administrate și examinate dovedesc, că concluzia instanței de apel privind vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate este una corectă și întemeiată, iar versiunea inculpatei a fost combătută de instanța de apel. La etapa urmăririi penale, cât și la faza cercetării judecătorești partea acuzării a prezentat probe prin care s-a dovedit pe deplin vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

13. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Rezultând din conținutul recursului declarat, apărătorul îl întemeiază în baza pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, invocând că în prezenta speță instanța de apel a încălcat prevederile art. 6§1 al Convenției Europene – dreptul la un proces echitabil, prin faptul că a fost condamnată cu încălcarea procedurii de verificare a admisibilității probelor.

Verificând criticile expuse în recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că acestea sânt întemeiate, deoarece instanța de apel la judecarea cauzei a încălcat prevederile legale de verificare a probelor după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță.

Potrivit art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Așadar, precum se atestă din materialele cauzei inculpata Potorac L. a fost achitată de către prima instanță de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motivul că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii, întemeindu-și soluția pe probele cercetate în ședința de judecată, și anume declarațiile părților vătămate Efros Vasile, Efros Vladimir, Varzari Gheorghe, Lupașco Fevronia, Carauș Tamara, precum și martorilor Frațman M., Efros A.

Nefiind de acord cu soluția adoptată, procurorul a atacat-o cu apel, invocând ilegalitatea sentinței de achitare adoptate în privința inculpatei, considerând că prin declarațiile părților vătămate, precum și celelalte probe administrate de către organul de urmărire penală se confirmă vinovăția lui Potorac L. în comiterea infracțiunii imputate.

Instanța de apel, admitând apelul procurorului, a casat sentința de achitare în privința lui Potorac L. și rejudecând cauza, a pronunțat o nouă hotărâre de condamnare a acesteia conform învinuirii înaintate, în baza aceluiași probe, limitându-se doar la citirea acestora, iar procurorul nu a solicitat audierea din nou în instanța de apel a părților vătămate și a martorilor declarațiile cărora constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatei, astfel nefiind respectate prevederile art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit, analizând hotărârea judecătorească atacată, constată din textul acesteia și anume în pct. 47 al deciziei (f.d. 153 v. 3), instanța de apel a reținut *„că vina inculpatei Potorac Lidia Andrei este dovedită pe deplin prin declarațiile părților vătămate și a martorilor audiați în cadrul urmăririi penale, în instanța de fond precum și instanța de apel”*, însă verificând procesul-verbal al ședinței de judecată se atestă, că de fapt, în ordine de apel nu a fost audiată nici o parte vătămată și nici un martor, precum a fost menționat mai sus în hotărârea instanței ierarhic inferioare.

Prin urmare, instanța de recurs menționează, că instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozitiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în prima instanță. Instanța de apel urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât și anumitor martori ai acuzației solicitați de părți (hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27.11.2007, § 72 și Dânila împotriva României din 08.03.2007, § 62-63), fapt menționat și în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 22 din 12.12.2005 *Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel* pct. 14.4.

Deci, Colegiul penal atestă, că pentru un probatoriu legal la pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatei după o sentință de achitare, declarațiile acuzatorii ale părților vătămate și a martorilor urmau a fi obținute cu respectarea principiilor nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei.

Respectiv, instanța de recurs relevă, că martorii acuzației se audiază din nou în cazul în care depozitiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinuitului (hotărârea CEDO Spânu vs România din 29.04.2008). În acest context, de menționat sânt și prevederile art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, unde este stipulat că sarcina prezentării

probelor învinuirii îi revine procurorului. Curtea Europeană în hotărârea Capean vs Belgia din 13.01.2005, a constatat că în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punct de vedere al art. 6§2 și e obligatoriu ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării. Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene și încălcarea prevederilor art. 24 și 26 Cod de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, să solicite audierea inculpatului în instanța de apel și să prezinte în ședința de judecată anumite probe (inclusiv a anumitor martori ai acuzării) în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

De asemenea, Colegiul penal lărgit consideră elocventă la caz și speța unde Curtea Europeană în cauza Destrehem vs Franța (hotărârea din 18.05.2004), a notat că după achitarea reclamantului dispusă de prima instanță, în urma audierii mai multor martori, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, având în vedere aceleași mijloace de probe, această ultimă instanță neavând la dispoziție date noi, ca ulterior să-și întemeieze hotărârea de condamnare pe o nouă interpretare a declarațiilor martorilor audiați în prima instanță, fără a-i fi audiat pe viu.

Revenind la prezenta cauză supusă judecării se constată că probatoriul decisiv pe care instanța de apel și-a întemeiat hotărârea de condamnare a lui Potorac L. a fost obținut contrar principiilor nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei.

În opinia instanței de recurs, erorile menționate mai sus, sânt erori de drept procedural și sânt incidente temeiului pentru recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției adoptate de către instanța de apel.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră, că decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, ținând cont de motivele indicate în prezenta decizie, ce au servit temei de casare a soluției adoptate, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală: să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să judece apelul din punct de vedere al stării de fapt și de drept, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor invocate în cererea de apel; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a

cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, învederând și indicațiile date în prezenta speță prin deciziile Colegiilor penale lărgite ale Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2014 și 03 februarie 2015, practica unitară în acest domeniu, precum și practica relevantă a CțEDO, și în dependență de situația constatată să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în corespundere cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatei, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, în cauza penală privind-o pe **Potorac Lidia Andrei** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 18 mai 2016.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Chișca-Doneva Tamara

Judecător

Clevadî Valentina

Judecător

Moldovan Sveatoslav

Judecător

Mardari Dumitru